

Minderhedenmonitor ***2006***

Klaas Kloosterman

Bureau Onderzoek Gemeente Groningen, juni 2007

Bureau Onderzoek heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding	5
Samenvatting	7
1. Demografie	11
Eerste en tweede generatie	13
Leeftijd	14
Huishouden	15
2. Onderwijs en inburgering	17
Opleidingsniveau	17
Startkwalificatie	18
Spijbelen en voortijdig schoolverzuim	19
Inburgering	20
Taalbeheersing	21
3. Werkloosheid	25
Afstand tot de arbeidsmarkt	26
Opleidingsniveau	27
Jongere werkzoekenden	27
4. Bijstand	29
Ontwikkeling van het bijstandsvolume	30
Trajecten naar werk	31
5. Zorg- en Hulpverlening	33
Maatschappelijke Juridische Dienstverlening (MJD)	33
Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)	34

6. Samenwonen in de buurt	37
Bevolkingsgroepen per stadswijk	37
Segregatie-index	38
De huizen waarin wij wonen	39
7. Criminaliteit en overlast	41
Recidive	42
Bijlage 1	45
Tabellen A. Demografie	45
Tabellen B. Opleiding en inburgering	51
Tabellen C. Werkloosheid	57
Tabellen D. Bijstand	59
Tabellen E. Criminaliteit en overlast	60
Tabellen F. Overig	65
Bijlage 2	69
Vaststellen opleidingsniveau	71
Bijlage 3	72
Formule segregatie	72
Geraadpleegde literatuur	73

Inleiding

Voor u ligt de *Minderhedenmonitor 2006* van de gemeente Groningen. De *Minderhedenmonitor 2006* maakt deel uit van de Sociale Pijler. Het doel van de monitor is de maatschappelijke positie van minderheden in kaart te brengen op het gebied van zaken als werk, onderwijs en inburgering, inkomen en inkomensafhankelijkheid, hulpverlening en huisvesting. De Minderhedenmonitor is het uitgebreide vervolg op de Antillianenmonitor die al in 2004 en 2005 voor OCSW is samengesteld.

Het is de bedoeling de minderhedenmonitor tweejaarlijks uit te voeren. Daardoor wordt het mogelijk ontwikkelingen in de positie van minderheden in beeld te brengen en hierin trends te ontdekken. De minderhedenmonitor 2006 moet in dit verband worden opgevat als nulmeting.

Leeswijzer

Deze monitor kunt u op drie manieren lezen. Voor een kort overzicht van de stand van zaken ten aanzien van de maatschappelijke positie van minderheden, verwijzen we naar de samenvatting hieronder. De lezer die dieper in wil gaan op de gesignaleerde trends en de vastgestelde basisgegevens, leest de hoofdstukken 1 tot en met 8.

Het verzamelde cijfermateriaal is op beperkte schaal in de tekst opgenomen ter illustratie en/of ter ondersteuning van geconstateerde bevindingen. Daarnaast is materiaal opgenomen in de bijlage. In de tekst wordt dan verwezen naar bijvoorbeeld tabel A1 of B3 in plaats van tabel 3 of 4. Deze bijgevoegde gegevens bieden de lezer een compleet en genuanceerd beeld.

Nog een enkele opmerking vooraf. De begrippen "Nederlanders" en "inwoners met een Nederlandse achtergrond", worden net als de begrippen "Turken" en "Stadjers van Turkse komaf" door elkaar gebruikt. Dit om eindeloze herhalingen van "met een achtergrond" te voorkomen. Waar in de tekst gesproken wordt over Antillianen, wordt gerefereerd aan de bevolkingsgroep Antillianen en Arubanen.

Monitor

Dit is de eerste Minderhedenmonitor in het kader van de Sociale Pijler. Van een aantal belangrijke indicatoren, bijvoorbeeld het afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering, wordt al langer gedetailleerd gegevens bijgehouden. Over dit onderdeel worden hier dan ook ontwikkelingscijfers gegeven. Omtrent andere relevante onderwerpen hebben we minder lang de beschikking over (betrouwbaar) cijfermateriaal. In de tekst wordt daar dan vooral de huidige stand van zaken weergegeven. Het spreekt voor zich dat we in de komende jaren, bij de nieuwe edities van de Minderhedenmonitor ook op die gebieden een eventueel zichtbare trend duidelijk zullen aangeven.

Samenvatting

Demografie

- Ongeveer 19 procent van de inwoners van de gemeente Groningen heeft een niet-Nederlandse achtergrond. In Groningen wonen relatief weinig Turken en Marokkanen en relatief veel Antillianen. Meer dan de helft van de allochtone Stadgers is afkomstig uit de groep Overig Westers (vooral Duitsers).
- Iets minder dan de helft van de inwoners van Groningen met een niet-Nederlandse achtergrond is in Nederland geboren, de zogenaamde tweede generatie.
- Veel allochtone inwoners van de stad maken deel uit van huishoudens met kinderen, vaak betreft het eenoudergezinnen. Een belangrijk gegeven, want of het nu gaat om inkomen (uitkering, werkloosheid, schuldenproblematiek), hulpverlening, behaald onderwijsniveau of het plegen van strafbare feiten, steeds blijkt een ongunstige samenhang vast te stellen met het gegeven dat iemand deel uitmaakt van een eenoudergezin.

Onderwijs en inburgering

- Eén op de drie niet-schoolgaande volwassenen met een Nederlandse achtergrond heeft een opleiding afgerond op maximaal vbo/mavo-niveau. Een dergelijk niveau ligt onder het niveau van een startkwalificatie. Bij niet-westerse allochtonen ligt dit aandeel al gauw op 50 tot 75 procent, uitgezonderd Iraniërs, vaak hoogopgeleide vluchtelingen.
- Gemiddeld genomen is bij anderhalf procent van de leerlingen die vallen onder de leerplichtwet ongeoorloofd verzuim opgetekend. Bij leerlingen met een Nederlandse achtergrond was dit precies één procent. Turkse en Antilliaanse jongeren spijbelen wat vaker: ruim drie procent.

- Het percentage voortijdig schoolverlaters ligt in dezelfde orde van grootte: anderhalf procent. Hier zijn de verschillen per bevolkingsgroep wel iets groter. Van de Antilliaanse, Marokkaanse en Surinaamse jongeren sluit (ruim) vijf procent zijn schoolcarrière af zonder diploma. Ook Afrikaanse, Turkse en Latijns-Amerikaanse jongeren hebben nog al eens te maken met voortijdige schooluitval (ruim vier procent).
- Meer dan de helft van de inburgeraars (54 procent) behaalt niet het minimale uitstroomniveau van niveau 2 op de eind(taal)toets inburgering. Bij de Marokkanen die ook al een slechte uitgangspositie hebben (scores op de begintoets) ligt dit aandeel op ruim 70 procent. Opvallend goed scoren naast de Oost-Europeanen de Noord-Mediterranen (Italianen ed.) ongeveer drie kwart haalt het beoogde niveau.
In eerder onderzoek (Kloosterman, 2005) werden vergelijkbare scores vastgesteld. Daarin werd ook vastgesteld dat het landelijke beeld niet afwijkt van dat in Groningen.

Werkloosheid

- Ongeveer elf procent van de beroepsbevolking met een Nederlandse achtergrond is werkloos. Bij inwoners met een Turkse, Surinaamse en Zuid- en Midden-Amerikaanse achtergrond ligt dit werkloosheidspercentage rond de 25 procent. Bij Afrikanen, Antillianen en Marokkanen rond de 33 procent.
- Werkzoekenden met een niet-Nederlandse achtergrond hebben een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Ook heeft deze groep gemiddeld genomen een lagere (voor)opleiding.
- Bij jongeren met een Nederlandse achtergrond is het werkloosheidspercentage vijf procent. Bij een aantal andere bevolkingsgroepen ligt dit percentage veel hoger. Bij Antillianen en Afrikanen is dit 20 procent. Bij jongeren met een Turkse achtergrond 33 procent, bij Zuid-Mediterranen ruim 40 procent.

Bijstand

- Gemiddeld genomen is zeven procent van de Groningers van achttien jaar of ouder afhankelijk van een bijstandsuitkering. Voor Turken en Surinamers is dat iets minder dan 20 procent, van de Antillianen ouder dan 18 jaar heeft 27 procent een bijstandsuitkering.

Zorg- en hulpverlening

- In 2006 was ruim twee procent van alle inwoners van de stad afnemer van één of meer diensten van de MJD. Per bevolkingsgroep zien we grote verschillen. Zo zijn bijvoorbeeld ruim vijf keer zoveel Antillianen en Afrikanen als Nederlanders klant bij de MJD. Het aandeel Marokkaanse klanten is met ruim negen procent relatief de grootste groep binnen de klantenkring van de MJD.
- De afgelopen drie jaar is het aandeel klanten van de MJD met een Indonesische of Molukse achtergrond het minst gestegen. Bij Oost-Europeanen zien we opvallend genoeg de vraag het meest toenemen. Ook de vraag bij Afrikanen en de groep Overig Westers is sterk gestegen.

Samenleven in de buurt

- Voor de groep niet-westerse allochtonen als geheel is er in Groningen veel minder sprake van segregatie dan in de grote steden in de randstad. Daar komt nog bij dat Groningen, absoluut gezien, veel minder allochtonen telt waardoor effecten van segregatie per definitie minder zichtbaar zijn. Alleen bij Antillianen houdt de segregatie gelijke tred met die in de grote steden. Met name in Beijum, de Korrewegwijk/De Hoogte en Lewenborg wonen relatief veel Antillianen.
- Turken, Marokkanen en Antillianen wonen relatief vaak in huizen met een gemiddelde economische waarde (OZB-waarde) onder het Groninger gemiddelde.

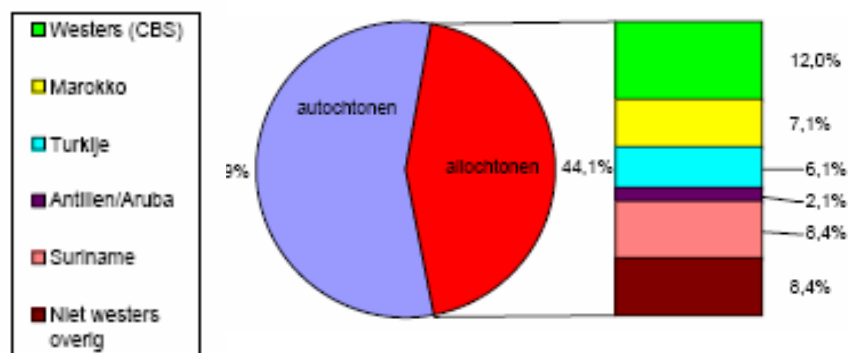
Criminaliteit en overlast

- Bij dit onderdeel wordt gebruik gemaakt van landelijke cijfers. De samenstelling van de groep gehoorde verdachten van strafbare feiten verschilt nogal van stad tot stad. Het aandeel gehoorde verdachten van allochtone afkomst ligt in Groningen veel hoger dan in bijvoorbeeld Nijmegen. Opvallend is ook dat er in Groningen naar verhouding meer Antillianen als gehoorde verdachte bij een strafbaar feit geregistreerd zijn dan in een stad als Rotterdam.

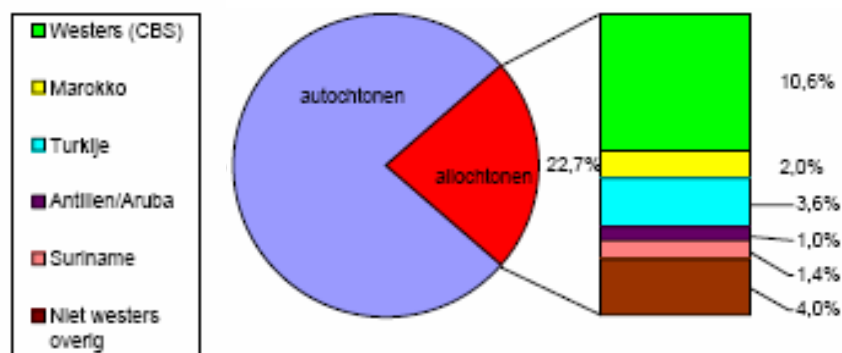
1. Demografie

Ongeveer 81 procent van de inwoners van de gemeente Groningen heeft een Nederlandse achtergrond. Dit betekent dat het gedeelte met een niet-Nederlandse achtergrond (ongeveer 19 procent) relatief laag uitvalt. Relatief betekent in dit opzicht minder dan in Nederland als geheel, inclusief de plattelandsgemeenten. In de onderstaande figuur wordt aangegeven hoe Groningen zich verhoudt tot andere grote steden.

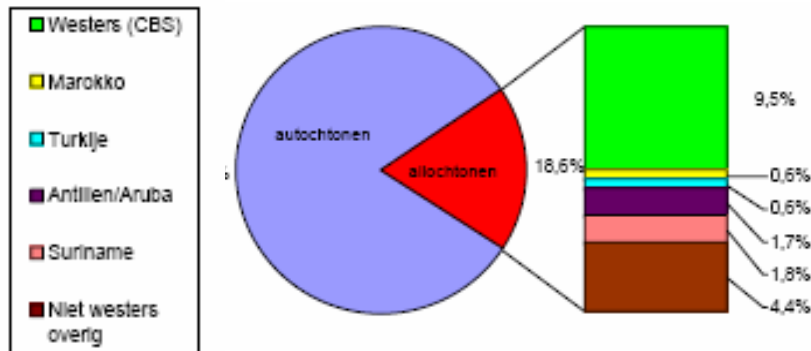
Figuur 1. Percentages allochtonen in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht, 2005

Figuur 2. Percentage allochtonen in de G27-steden, zonder Groningen, 2005

Figuur 3. Percentage allochtonen in de gemeente Groningen, 2005

Zoals duidelijk wordt uit de bovenstaande overzichten, telt de gemeente Groningen minder inwoners van allochtone afkomst dan de G27 en nog veel minder dan de vier grote steden. Daarnaast verschilt de groep ook wat betreft samenstelling. In Groningen wonen relatief weinig Turken en Marokkanen en relatief veel Antillianen. Meer dan de helft van de groep allochtone Stadgers valt in de categorie Overig Westers (vooral Duitsers). In tabel 1 zijn de bevolkingsgroepen binnen de gemeente aangegeven op volgorde van grootte. We maken daarbij gebruik van de indeling die het CBS hanteert. In de derde kolom wordt het percentage ten opzichte van het totaal weergegeven.

Al eerder is aangegeven dat ongeveer 81 procent van de bevolking van de gemeente Groningen een Nederlandse achtergrond heeft. Binnen één jaar is deze groep absoluut gezien gegroeid met één procent (529 personen). In één jaar tijd zijn de groepen met een Turkse en Oost-Europese achtergrond het meest gegroeid (beide met 14 procent).

Ook voor de periode 2000 – 2005 is de relatieve groei van bevolkingsgroepen vastgesteld. Deze gemiddelde percentages, over vijf jaar, geven een wat genuanceerder beeld. Zo groeide de groep inwoners met een Oost-Europese achtergrond gemiddeld met 155 personen (22 procent) per jaar. De groep Indonesiërs en Molukkers neemt de laatste jaren steeds af met gemiddeld 2 procent; deze groep vergrijst snel en er worden binnen deze bevolkingsgroep relatief weinig kinderen geboren.

Tabel 1. Bevolking gemeente Groningen naar etnische achtergrond (2006)

Etnische achtergrond	2006 Persone n	Perc	2006- 2005	Perce tage (+ of -)	2005-2000	Perce ta ge (+ of -)
				Toe- / afname over één jaar		Gemiddelde toe/ afname over vijf jaar
Nederlands	147.338	81%	529	1%	809	1%
Overig westers	7.137	4%	196	5%	-58	-1%
Indonesisch/Moluks	5.896	3%	-79	-2%	-70	-2%
Aziatisch	4.469	2%	180	9%	140	8%
Surinaams	3.159	2%	-7		3	
Antilliaans/Arubaans	3.097	2%	-29	-2%	60	4%
Oost-Europees	2.249	1%	139	14%	155	22%
Noord-Mediterraan	1.886	1%	-49	-5%	40	5%
Afrikaans	1.786	1%	-56	-6%	53	7%
Turks	1.169	1%	59	14%	48	13%
Z- en M-Amerikaans	1.096	1%	45	11%	16	3%
Marokkaans	1.011	1%	26	7%	30	9%
Zuid-Mediterraan	521		13	6%	18	10%
	180.814		+967		+1245	

Eerste en tweede generatie

Bij bevolkingsgroepen met een niet-Nederlandse achtergrond wordt in het algemeen onderscheid gemaakt tussen de eerste- en tweede-generatie. Bij de eerste-generatie is de persoon zelf buiten Nederland geboren en bij de tweede geldt dat voor één of beide ouders. Dit onderscheid is van belang omdat er in de regel grote verschillen bestaan met betrekking tot onderwijsniveau, taalbeheersing en zelfredzaamheid tussen de eerste- en tweede-generatie allochtonen. Tabel 2 geeft de verdeling in eerste en tweede generatie voor de verschillende bevolkingsgroepen weer.

Tabel 2. Bevolking gem. Groningen naar etnische achtergrond, 1e- en 2e-generatie (2006)

Etnische achtergrond	Eerste-generatie	Tweede-generatie	Aand. 2e generatie	Gem leeftijd 1e	Gem. leeftijd 2e
Afrikaans	1160	626	35%	30	10
Antilliaans/Arubaans	2059	1038	34%	32	14
Aziatisch	3230	1239	28%	33	11
Indonesisch/Moluks	1596	4300	73%	56	33
Marokkaans	475	536	53%	35	13
Noord-Mediterraan	1186	700	37%	36	18
Oost-Europees	1715	534	24%	32	20
Overig westers	3069	4068	57%	36	37
Surinaams	1597	1562	49%	44	17
Turks	656	513	44%	35	14
Z- en M-Amerikaans	688	408	37%	33	13
Zuid-Mediterraan	261	260	50%	38	11
Totaal			47%	37	25

Iets minder dan de helft van de inwoners van Groningen met een niet-Nederlandse achtergrond is in Nederland geboren. Van deze groep is de gemiddelde leeftijd 25 jaar. De eerste-generatie allochtonen is logischerwijs gemiddeld genomen ouder: 37 jaar. De groep met een Indonesische of Molukse achtergrond is relatief wat ouder, de eerste generatie is gemiddeld genomen zelfs 56 jaar. Het aandeel tweede-generatie is bij hen ook opvallend groot, 73 procent van deze bevolkingsgroep is in Nederland geboren. De groep Afrikanen is de 'jongste' bevolkingsgroep in de stad.

Leeftijd

Als we de inwoners van Groningen onderverdelen in leeftijdscategorieën, zien we grote verschillen tussen de diverse bevolkingsgroepen (zie tabel A2 in de bijlage). Inwoners met een Nederlandse achtergrond zijn relatief ouder dan de andere bevolkingsgroepen. Opvallende uitzondering is de Indonesische/Molukse groep waarvan slechts acht procent jonger is dan 18 jaar (Nederlanders: 13 procent).

Voor de andere bevolkingsgroepen (uitgezonderd Overig Westers) geldt dat het aandeel jongeren/kinderen vaak twee keer zo hoog ligt als bij de Nederlandse groep.

De effecten van goed onderwijs aan deze grote groepen allochtone kinderen, is eerder beklemtoond. Gijsberts, M. e.a. (2004) wezen erop dat er een groot verschil in opleidingsniveau bestaat tussen de verschillende leeftijdscategorieën en eerste- en tweede-generatie allochtonen afkomstig uit bijvoorbeeld de Marokkaanse en Turkse bevolkingsgroepen.

Huishouden

Een groot deel van de Groningers met een Nederlandse achtergrond is alleenstaand, of woont samen met een partner. Dit heeft deels te maken met leeftijdsopbouw. Bij een relatief oudere bevolking zijn 'de kinderen vaker het huis uit'. Daarnaast zitten er binnen de Nederlandse bevolkingsgroep ook veel alleenstaande en samenwonende studenten.

Veel meer allochtone inwoners van de stad wonen in gezinnen met kinderen, ook vaak in een eenoudergezin. Zo ligt het aandeel eenoudergezinnen bij Afrikanen en Turken ongeveer drie keer zo hoog als bij Groningers met een Nederlandse achtergrond. Bij Antillianen en Surinamers is dit bijna vier keer vaker dan bij Nederlandse huishoudens.

Er is een sterke samenhang tussen deel uitmaken van een eenoudergezin en een lage graad van participatie in de samenleving. Of het nu gaat om inkomen (uitkering, werkloosheid, schuldenproblematiek), hulpverlening, onderwijsniveau of het plegen van strafbare feiten, steeds blijkt een ongunstige samenhang vast te stellen met het gegeven dat iemand deel uitmaakt van een eenoudergezin.

2. Onderwijs en inburgering

Onderwijs ligt aan de basis van inburgering, participatie en emancipatie. Daarmee is het één van de pijlers van deze minderhedenmonitor. Voor een groot deel zijn onderwijsgegevens niet op gemeentelijk niveau beschikbaar. Een gegeven als het percentage allochtonen met alleen een lagere-schoolopleiding is lastig aan te geven. In dit hoofdstuk komen de volgende zaken aan bod:

- Hoogst genoten opleiding (gegevens zijn niet rechtstreeks beschikbaar, maar wel afleidbaar: zie bijlage 2 voor de gebruikte methodiek);
- Resultaten van inburgeringscursussen, daarbij gaat het met name om het bereikte niveau van taalbeheersing;
- Percentages problematische spijbelaars en voortijdig schoolverlaters bij de diverse bevolkingsgroepen;
- Opleidingsniveau van bij het Centrum voor Werk en Inkomen ingeschreven werkzoekenden.

Opleidingsniveau

Het hoogst genoten opleidingsniveau naar etnische achtergrond zoals vastgesteld door Gijsberts e.a. (2004) staat vermeld in tabel B1 (bijlage). Zij vroegen niet-schoolgaande mannen en vrouwen, ouder dan achttien jaar, naar hun hoogst afgeronde opleiding.

Tabel 4. Aandeel en aantallen niet-schoolgaande personen (18+) met ten hoogste mavo/vmbo naar etnische achtergrond

	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Turken	80%	70%	196	227
Marokkanen	76%	68%	152	188
Surinamers	58%	52%	417	449
Antillianen	56%	49%	360	396
Afghanen	58%	46%	29	40
Irakezen	54%	44%	51	101
Iraniërs	31%	25%	42	62
Somaliërs	79%	60%	23	39
Nederlanders	35%	29%	14.481	13.565

Uit tabel 4 blijkt dat van de mannen met een Nederlandse achtergrond 71 procent een opleiding op boven mbo-niveau heeft afgerond.

Bij vrouwen met een Nederlandse achtergrond is dit ongeveer tweederde (65 procent). In tabel 4 vatten we de percentages samen van de niet-schoolgaande inwoners van 18 jaar en ouder die maximaal een vmbo- of mavo-opleiding hebben afgerond.

Uit tabel 4 komt naar voren dat ongeveer één op de drie niet-schoolgaande volwassenen met een Nederlandse achtergrond een opleiding van maximaal mavo/vmbo-niveau achter de rug heeft. Een dergelijk niveau ligt onder dat van een startkwalificatie. Bij niet-westerse allochtonen ligt dit aandeel al gauw tussen de 50 tot 75 procent.

Startkwalificatie

Het begrip 'startkwalificatie' is een algemene aanduiding waarin een, in ieder geval wat betreft opleiding, aannemelijke kans op het verkrijgen van betaald werk ligt verdisconteerd. Een startkwalificatie komt overeen met een havo- of vwo-diploma, dan wel een voltooide basisberoepsopleiding (het tweede niveau van het mbo).

De niet-schoolgaande Turken zijn over het algemeen het slechtst opgeleid, 80 procent van de vrouwen en 70 procent van de mannen beschikt niet over een startkwalificatie. Van alle niet-Nederlandse volwassenen heeft de helft of meer geen startkwalificatie. Uitzondering hierop vormen mensen uit Iran. Het aandeel met een lage opleiding is zelfs kleiner dan bij de Nederlanders. Voor een niet onbelangrijk deel is het grote aandeel hoog opgeleide vluchtelingen hier debet aan.

Zouden we deze tabel splitsen naar eerste- en tweedegeneratie allochtonen, dan zien we dat de onderwijsachterstanden na een generatie snel afnemen. Verschillen tussen tweedegeneratie allochtonen en Nederlanders in vergelijkbare leeftijdsklassen worden minder of verdwijnen vrijwel geheel.

In de twee laatste kolommen van tabel 4 is aangegeven om hoeveel personen het naar schatting in Groningen gaat. We zijn daarbij uitgegaan van de beroepsbevolking binnen de gemeente zoals berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Daarbij is door ons een correctie aangebracht met betrekking tot de groep van 65 jaar en ouder.

Deze groep geldt niet meer als onderdeel van de beroepsbevolking, maar wel als onderdeel van de niet- schoolgaande bevolking. Tabel 4 laat duidelijk zien hoe een relatieve dan wel absolute kijk op tabellen verschillende inzichten geeft. Zo heeft 60 procent van de Somalische mannen geen startkwalificatie tegenover 29 procent van de Nederlandse mannen. Absoluut gaat het daarbij echter om 23 Somaliërs tegenover 13.565 Nederlanders.

Spijbelen en voortijdig schoolverzuim

Problematisch spijbelgedrag en voortijdig schoolverlaten verschaffen jongeren geen goede uitgangspositie op de arbeidsmarkt. In tabel 5 zijn de percentages spijbelaars en voortijdig schoolverlaters per bevolkingsgroep aangegeven.

Tabel 5. Percentages leerlingen (2005-2006) die ongeoorloofd spijbelen (4-18 jaar) of bekend staat als voortijdig schoolverlaters (18-23 jaar) naar bevolkingsgroep

	Spijbelen	Percentage	Voortijdig schoolverlaten	Percentage
Afrikaans	11	2,8%	15	4,4%
Antilliaans/Arubaans	24	3,3%	30	5,0%
Aziatisch	21	2,4%	17	2,2%
Indonesisch/Moluks	8	1,8%	16	1,9%
Marokkaans	7	2,4%	9	6,6%
Nederlands	182	1,0%	294	1,1%
Noord-Mediterraan	7	2,2%	10	3,3%
Oost-Europees	8	2,4%	5	1,2%
Overig westers	9	1,2%	18	1,4%
Surinaams	24	3,4%	29	5,6%
Turks	10	3,5%	9	4,2%
Z- en M-Amerikaans	4	1,5%	10	4,4%
Zuid-Mediterraan	7	4,7%	2	3,0%
Totaal	322	1,4%	464	1,5%

Gemiddeld genomen is bij anderhalf procent van de leerplichtigen ongeoorloofd verzuim opgetekend. Bij leerlingen met een Nederlandse achtergrond was dit precies één procent. Turkse en Antilliaanse jongeren spijbelen wat vaker: ruim drie procent.

Het percentage voortijdig schoolverlaters ligt in dezelfde orde van grootte: anderhalf procent. Hier zijn de verschillen per bevolkingsgroep wel groter. Van de Antilliaanse, Marokkaanse en Surinaamse jongeren sluit meer dan vijf procent zijn schoolcarrière niet af met een diploma. Ook Afrikaanse, Turkse en Latijns-Amerikaanse jongeren hebben nog al eens te maken met voortijdige schooluitval, ruim vier procent.

Inburgering

Met ingang van januari 2007 is de nieuwe inburgeringwet, de Wet Inburgering (WI), van kracht. De hier gepresenteerde cijfers geven een beeld van de inburgering onder de oude wet, de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN). De cijfers en het beeld dat ermee wordt opgeroepen, kunnen niet direct worden doorgetrokken naar de situatie van vandaag; zo is vanaf de invoering van de WI het onderscheid oud- en nieuwkomers komen te vervallen en ook zijn de inburgeringstrajecten anders van opzet en doel. We hebben de cijfers hier wel gepresenteerd aangezien de monitor gaat over 2006.

Sinds de invoering van de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) eind jaren negentig is elke nieuwkomer verplicht tot het volgen van een inburgeringcursus. Daarnaast konden de zogenaamde oudkomers op vrijwillige basis deelnemen aan een op inburgering gericht traject. De meest belangrijke kenmerken van oud- en nieuwkomers zijn dat ze geboren zijn in een land buiten de EU/EER en dat er sprake is van een taalachterstand. In principe kwam elke Groninger, ouder dan 18 jaar, die aan die criteria voldoet, in aanmerking voor een inburgeringcursus. In tabel 6 wordt aangegeven om hoeveel personen het hier zou gaan. Het aandeel van deze groep met een bijstandsuitkering wordt apart vermeld. Van het totaal aantal in te burgeren Stadgers, zijn de personen van wie we weten dat men met goed gevolg een inburgeringcursus heeft doorlopen (eindtoets afgelegd op niveau 2), weer afgetrokken.

Tabel 6. Groningers (18-65) geboren buiten de EU/EER in aanmerking voor inburgeringscursus

	Potentiële inburgeraars (18-65 jaar)		Bijstandsgerechtigden			
	Inburgeringsexamen		Inburgeringsexamen			
	gehaald		gehaald			
Afrikaans	1.221	15	1.206	296	5	291
Antilliaans/Arubaans	1.856	3	1.853	538	2	536
Aziatisch	3.189	27	3.162	688	13	675
Marokkaans	379	3	376	116	0	116
Noord-Mediterraan	1.138	5	1.133	139	2	137
Surinaams	1515	1	1.514	323	0	323
Turks	592	7	585	117	1	116
Z- en M-Amerikaans	813	10	803	125	3	122
Zuid-Mediterraan	253	4	249	82	1	81
	10.956		10.881	2.424		2.397

De groep potentiële inburgeraars is noodgedwongen ruim geschat: een substantieel deel van de groep die al langer in Groningen woont en/of op jonge leeftijd naar Nederland kwam, kan de Nederlandse taal machtig zijn en ingeburgerd zijn. Hoe groot dit aandeel is, is onduidelijk.

Taalbeheersing

Taalonderwijs is de centrale component van inburgeringscursussen. Landelijk stellen instellingen die deze cursussen verzorgen, het begin- en eindniveau van deelnemers vast.

Daarbij wordt apart gekeken naar spreken, luisteren, schrijven en lezen. Voor een deel zijn deze scores gedigitaliseerd en verzameld door de afdeling Inburgering van de gemeente Groningen. De begin- en eindscores zijn samengevat in tabel 7 en 8. In tabel 7 zijn de beginscores opgenomen van inburgeraars die recentelijk een inburgeringstraject hebben gevolgd. Uitgesplitst naar onderdeel (spreken, luisteren, lezen en schrijven) staan de toetsresultaten vermeld in de tabel B2 en B3 (bijlage).

Tabel 7 Taalniveau van inburgeraars die in het kader van een inburgeringstraject zijn vastgesteld, gemiddeld over de onderdelen spreken, luisteren, schrijven en lezen (begintoets)

Totaal begin	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	52%	30%	15%	2%	501
Antilliaans/Arubaans	18%	46%	33%	3%	108
Aziatisch	61%	29%	9%	1%	803
Indonesisch/Moluks	58%	29%	13%		48
Marokkaans	81%	14%	4%		160
Noord-Mediterraan	40%	33%	19%	7%	68
Oost-Europees	61%	21%	13%	6%	297
Surinaams	14%	29%	57%		28
Turks	68%	25%	7%	1%	200
Z- en M-Amerikaans	72%	16%	11%	1%	160
Zuid-Mediterraan	62%	31%	6%	1%	108
	1.453	671	306	47	2.481
	59%	27%	12%	2%	

Gemiddeld scoort 60 procent niveau 0 bij de afname van de begintoets Nederlands. Opvallend slecht scoren Marokkaanse immigranten: 80 procent van de deze bevolkingsgroep blijkt op het laagste taalniveau te zitten voor aanvang van een inburgeringcursus. Antilianen en Surinamers die naar Nederland komen, beheersen gemiddeld de taal beter.

Bij afname van de eindtoets na afronding van de inburgeringcursus, wordt als vuistregel niveau 2 als minimum beschouwd om volwaardig te kunnen participeren in de Nederlandse maatschappij of en een vervolgopleiding te volgen. De scores van de eindtoets staan vermeld in tabel 8.

Tabel 8. Taalniveau van inburgeraars die in het kader van een inburgeringstraject zijn vastgesteld, gemiddeld over de onderdelen spreken, luisteren, schrijven en lezen (eindtoets)

Totaal begin	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	20%	40%	34%	6%	224
Antilliaans/Arubaans	9%	45%	36%	9%	44
Aziatisch	24%	35%	33%	7%	433
Indonesisch/Moluks	9%	31%	31%	28%	32
Marokkaans	36%	35%	29%		77
Noord-Mediterraan	11%	15%	30%	44%	27
Oost-Europees	13%	20%	42%	25%	148
Surinaams	19%	19%	63%		16
Turks	19%	40%	36%	5%	126
Z- en M-Amerikaans	17%	34%	35%	14%	94
Zuid-Mediterraan	19%	35%	40%	6%	72
	264	442	457	130	1293
	20%	34%	35%	10%	

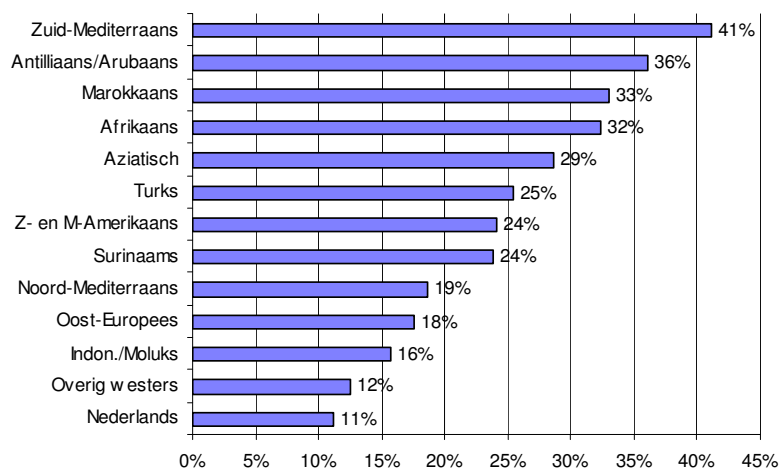
Meer dan de helft van de inburgeraars (54 procent) behaalt niet het minimale uitstroomniveau van niveau 2 voor Nederlands op de eindtoets inburgering. Bij de Marokkanen die ook al een slechte uitgangspositie hebben (zie begintoets) ligt dit aandeel op ruim 70 procent. Opvallend goed scoren naast Oost-Europeanen, Noord-Mediterranen (Italianen ed.); ongeveer drie kwart haalt het beoogde niveau.

In eerder onderzoek (Kloosterman, 2005) werden vergelijkbare scores vastgesteld. Het landelijke beeld wijkt niet af van dat van Groningen.

3. Werkloosheid

Ingeschreven staan bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) als niet werkende werkzoekende (NWW'er), wordt vaak als indicator aangehouden om de werkloosheid onder de beroepsbevolking vast te stellen. In deze rapportage gaan wij ook uit van die maat. De beroepsbevolking wordt jaarlijks per regio of gemeente vastgesteld door het CBS. Daarbij wordt rekening gehouden met factoren als leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en etnische achtergrond. We gaan daarbij uit van de aangeleverde cijfers van eind 2005. Op dat moment stonden de volgende aantallen personen als werkzoekende ingeschreven. In de tweede kolom van tabel 9 is de beroepsbevolking binnen de gemeente Groningen aangegeven, in de derde het aantal geregistreerde werklozen en in de vierde de werkloosheidspercentages.

Figuur 9 Werkloosheidspercentages naar etnische achtergrond (2005)

Ongeveer elf procent van de beroepsbevolking met een Nederlandse achtergrond is werkloos. Bij inwoners met een Turkse, Surinaamse en Zuid- en Midden-Amerikaanse achtergrond ligt dit werkloosheidspercentage rond de 25 procent. Bij Afrikanen, Antillianen en Marokkanen rond de 33 procent.

Tabel 9 Werkloosheidspercentages naar etnische achtergrond (2005)

Regio	Aantal 17+	Daarvan werkloos	Percentage
Nederlands	69102	7755	11%
Overig westers	3274	409	12%
Indon./Moluks	3234	506	16%
Oost-Europees	1120	197	18%
Noord-Mediterraan	991	185	19%
Surinaams	1473	352	24%
Z- en M-Amerikaans	481	116	24%
Turks	544	138	25%
Aziatisch	2134	610	29%
Afrikaans	768	248	32%
Marokkaans	396	131	33%
Antilliaans/Arubaans	1395	503	36%
Zuid-Mediterraan	226	93	41%
Totaal 17+	85140	11243	13%

Afstand tot de arbeidsmarkt

Bij werklozen en uitkeringsgerechtigden wordt in de regel gekeken hoe groot de kans is dat men weer (snel) kan terugkeren op de arbeidsmarkt. Om die kans vast te leggen worden personen ingedeeld in de categorieën Fase 1 tot en met Fase 4. Bij personen met een Fase 1 of Fase 2 indicatie is de verwachting dat zij redelijk makkelijk weer aan het werk komen. Fase 3 en Fase 4 staan voor een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

In tabel C1 (bijlage) wordt aangegeven hoe de indeling naar fasering voor de werklozen van de gemeente Groningen uitvalt. Personen met de indicatie GAP hebben geen arbeidsplicht. Cliënten met de indeling NTB moeten nog geclassificeerd worden.

Uit tabel C1 blijkt dat, gemiddeld genomen, ongeveer twee van de drie ingeschreven werklozen (63 procent, laatste kolom) een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

Werkzoekenden met een niet-Nederlandse achtergrond hebben vaker een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Tussen de verschillende bevolkingsgroepen vinden we geen grote verschillen. Marokkaanse en Afrikaanse werkzoekenden zijn relatief vaker fase 3- of fase 4-geïndiceerd.

Opleidingsniveau

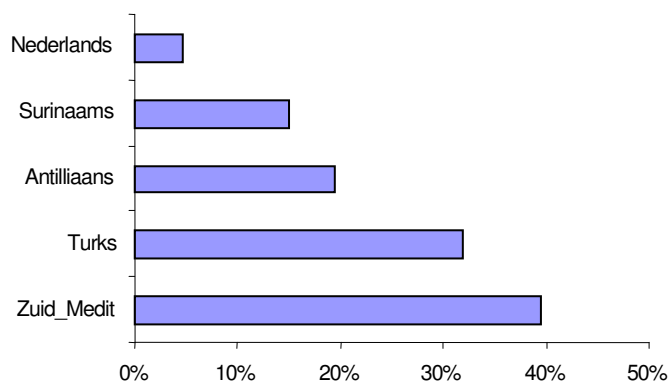
Bij inschrijving bij het CWI wordt de hoogst afgeronde opleiding vastgesteld (zie tabel C2).

Eenderde van de werkzoekenden is geclassificeerd als laag opgeleid (basisschool of vmbo-opleiding). Voor onder andere Turken, Marokkanen, Afrikanen en Antillianen geldt dat voor meer dan de helft van de ingeschreven werkzoekenden. Ingeschreven Oost-Europeanen bij het CWI hebben een opvallend goede opleiding genoten; 18 procent heeft een universitair diploma, gemiddeld is dat 12 procent. 23 procent heeft een hbo-opleiding tegenover 17 procent gemiddeld.

Jongere werkzoekenden

CWI en uitkeringsinstanties geven prioriteit aan het terugdringen van werkloosheid onder jongeren om te voorkomen dat juist deze werkzoekenden lange tijd werkloos zijn. Deze groep is meestal interessant voor werkgevers: met extra ondersteuning zijn jongeren in het algemeen bemiddelbaar.

Figuur 4. Werkloosheidspercentages jongeren (>23 jaar) naar etnische achtergrond (2006)

In tabel C3 staat het aandeel werkzoekende jongeren per bevolkingsgroep aangegeven. Gemiddeld genomen is dit 6 procent. Bij jongeren met een Nederlandse achtergrond staat 5 procent van de beroepsbevolking ingeschreven als werkzoekende.

Bij een aantal bevolkingsgroepen ligt dit aandeel fors hoger: 20 procent van de Antillianen en de Afrikanen is werkloos. Bij jongeren met een Turkse achtergrond is 33 procent en bij Zuid-Mediterranen 40 procent.

Het werkloosheidspercentage onder jongeren ligt voor de verschillende bevolkingsgroepen vaak lager dan dat van oudere leeftijdsgroepen uit dezelfde bevolkingsgroep. Van de Antilliaanse jongeren is 20 procent werkloos, bij de totale groep Antillianen, alle leeftijdsklassen, is dit 36 procent. Uitzondering hierop vormen de Turkse en Zuid-Mediterrane jongeren. Bij deze groepen is de geconstateerde werkloosheid vergelijkbaar met die van alle leeftijdsgroepen.

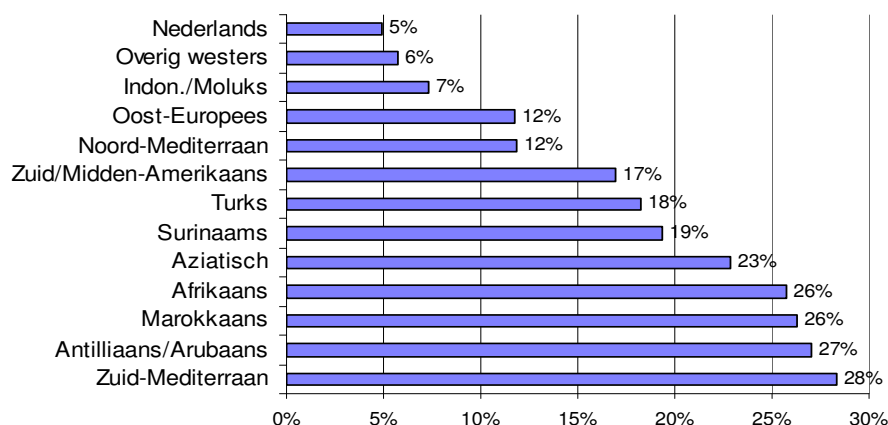
4. Bijstand

In tabel 10 staan de in september 2006 geregistreerde bijstandsgerechtigden uitgesplitst naar etnische achtergrond. De percentages in de derde kolom van de tabel zijn verkregen door het aantal uitkeringsgerechtigden te delen op de hoeveelheid inwoners van achttien jaar en ouder per bevolkingsgroep.

Tabel 10. Aantal en percentage uitkeringsgerechtigden naar etnische achtergrond (2006)

achtergrond	Bevolking 17+	Daarvan WWB	In procenten
Zuid-Mediterraan	321	91	28%
Antilliaans/Arubaans	2211	597	27%
Marokkaans	647	170	26%
Afrikaans	1218	313	26%
Aziatisch	3310	756	23%
Surinaams	2337	453	19%
Turks	838	153	18%
Z- en M-Amerikaans	773	131	17%
Noord-Mediterraan	1506	178	12%
Oost-Europees	1825	214	12%
Indon./Moluks	5467	399	7%
Overig westers	6218	356	6%
Nederlands	126366	6170	5%
Totaal	153037	9981	7%

Figuur 10a Bijstandsandaal in het totaal van de etnische categorie ouder dan 17 jaar

Gemiddeld is 7 procent van de Groningers van achttien jaar of ouder voor wat betreft het inkomen afhankelijk van een bijstandsuitkering. Voor Turken en Surinamers is dat iets minder dan 20 procent, van de Antillianen van 18 jaar en ouder heeft 27 procent een bijstandsuitkering.

Ontwikkeling van het bijstandsvolume

Van de uitkeringsgerechtigden zijn gegevens over voorgaande jaren beschikbaar. In tabel D1 (bijlage) wordt de ontwikkeling van dit percentage door de jaren heen weergegeven. De afgelopen tien jaar daalde het aantal bijstandsgerechtigden met ruim 20 procent.

Het aantal bijstandsgerechtigden is sterk afhankelijk van de economische conjunctuur: bij een positieve ontwikkeling stijgt de werkgelegenheid en daalt het aantal personen met een bijstandsuitkering.

Bepaalde groepen bijstandsgerechtigden profiteren meer (en eerder) van deze ontwikkeling: Met betrekking tot de etnische achtergrond wordt de relatieve daling van het aantal bijstandsgerechtigden weergegeven in de laatste kolom van tabel 11.

Tabel 11. Afname uitkeringsgerechtigden naar etnische achtergrond (periode 1996 – 2006)

Etnische achtergrond	Oktober 1996	September 2006	Afname
Indonesisch/Moluks	12%	7%	42%
Nederlands	8%	5%	38%
Surinaams	27%	19%	30%
Turks	20%	18%	10%
Antilliaans/Arubaans	30%	27%	10%
Oost-Europees	14%	12%	14%
Noord-Mediterraan	19%	12%	37%
Marokkaans	28%	26%	7%
Afrikaans	31%	26%	16%
Overig westers	15%	13%	13%

Berekening van de Afname: $(12\% - 7\%) / 12\% = 42\%$

Meer dan gemiddeld nam het aantal Indonesisch/Molukse, Nederlandse, Noord-Mediterrane en Surinaamse uitkeringsgerechtigden in tien jaar tijd af. Marokkanen, Turken en Antillianen profiteerden minder van de verbeterde mogelijkheden uit de uitkering te geraken. De afgelopen twee jaar is alleen het percentage Afrikanen met een uitkering gestegen. Zie tabel D1 (bijlage).

Trajecten naar werk

Het bevorderen van uitstroom naar werk geldt als een van de kerntaken van de Dienst Sociale Zaken en Werk. Een van de middelen die wordt ingezet, is een traject naar werk.

Door middel van scholing, advisering en begeleiding wordt de kans op het (opnieuw) betreden van de arbeidsmarkt vergroot.

In tabel D2 (bijlage) staan de bij SOZAWE ingeschreven bijstandsgerechtigden naar trajectstatus gerubriceerd. Bij de helft van de klanten is op dit moment geen trajectstatus bekend (laatste kolom). Dit betekent dat deze klanten niet op een traject naar werk zitten én dat er voor hen in het verleden ook geen (geregistreerde) activiteiten zijn ondernomen om hen daarnaar toe te leiden. Eén op de vijf klanten zit op een traject naar werk (of wordt daarnaar toe geleid).

Klanten met een niet-Nederlandse achtergrond zitten vaker op een traject dan klanten met een Nederlandse achtergrond. Gedeeltelijk komt dit verschil doordat personen met een inburgeringstraject, vooral NT2-onderwijs, ook worden meegeteld. Ook zijn er trajecten die speciaal bedoeld zijn voor allochtonen, zoals het project *'Laat Zien Wat Je Kunt'*, dat hoger opgeleide allochtonen op hun eigen niveau naar werk leidt.

5. Zorg- en Hulpverlening

Gegevens afkomstig uit de zorg en hulpverlening zijn niet eenduidig te interpreteren. Zo geeft het aantal consulten of behandelingen in de zorg- en hulpverlening niet per definitie de behoefte aan zorg aan.

Zelf-, buren- en familiehulp en mantelzorg komen niet of maar gedeeltelijk tot uiting in de gepresenteerde cijfers. Een andere vertekening wordt veroorzaakt doordat niet alle bevolkingsgroepen in gelijke mate worden bereikt door de hulpverlening: toenames van het aantal allochtone klanten in de hulpverlening worden dan ook vaak geïnterpreteerd als het beter bereiken van dit deel van de doelgroep.

Maatschappelijke Juridische Dienstverlening (MJD)

De MJD Groningen biedt maatschappelijk werk en sociaal-juridische dienstverlening aan kwetsbare personen en groepen in de stad. In tabel 12 wordt het klantenbestand van de MJD uitgesplitst naar de in dit onderzoek gebruikelijke bevolkingsgroepen.

Tabel 12. Klanten van de MJD, 2003 en 2006 naar bevolkingsgroep

	MJD 2003	MJD 2006	Index
Afrikaans	2,4%	8,6%	356
Antilliaans/Arubaans	3,5%	8,5%	246
Aziatisch	1,9%	5,4%	293
Indonesisch/Moluks	1,3%	2,3%	181
Marokkaans	3,9%	9,1%	236
Nederlands	0,8%	1,6%	203
Noord-Mediterraan	1,0%	2,2%	221
Oost-Europees	0,8%	3,1%	389
Overig westers	0,6%	1,9%	307
Surinaams	2,9%	6,6%	226
Turks	3,1%	5,6%	183
Z- en M-Amerikaans	2,6%	6,4%	250
Zuid-Mediterraan	2,7%	7,3%	271
Totaal	1,0%	2,2%	220

We maken daarbij gebruik van de bestanden van zowel 2003 als 2006. Het aangegeven percentage is dat deel van de totale bevolkingsgroep dat gebruik maakte van de diensten van de MJD. De gegevens zijn ook geïndexeerd, dat wil zeggen het percentage klanten van 2003 wordt op 100 gezet, vervolgens wordt 2006 daartegen afgezet. $8,6 = 3,56 * 2,4$ (eerste rij).

In 2006 was ruim 2 procent van alle inwoners van de stad afnemer van één of meer diensten van de MJD. Per bevolkingsgroep zien we grote verschillen. Ruim vijf keer zoveel Antillianen en Afrikanen als Nederlanders zijn klant bij de MJD. Het aandeel Marokkaanse klanten is met ruim 9 procent relatief de grootste groep binnen de klantenkring van de MJD.

Het totaal aantal klanten van de MJD is op jaarbasis in drie jaar tijd meer dan verdubbeld. Naast een betere registratie heeft dit vooral te maken met een uitbreiding van het takenpakket van deze dienst. In hoeverre de hulpvraag is toegenomen, is lastig vast te stellen. Verschillen in indexcijfers geven wel een goed beeld van de hulpbehoefte tussen verschillende bevolkingsgroepen onderling. Het aandeel klanten met een Indonesische of Molukse achtergrond is het minst gestegen, die bij Oost-Europeanen het meest. Ook de vraag bij Afrikanen en de groep Overig Westers is sterk gestegen.

Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)

Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) biedt trajecten aan personen met een verslavingsprobleem, zowel intern als met externe netwerkpartners.

De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) is een door de gemeente Groningen gecoördineerd samenwerkingsverband tussen Lentis, de MJD, GGD Groningen en Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). Dit samenwerkingsverband heeft als doel langdurige zorgafhankelijke personen met complexe problemen en vaak zonder expliciete hulpvraag te helpen.

In tabel 13 zijn de geregistreerde klanten van zowel VNN als de OGGz ingedeeld naar etnische achtergrond.

Tabel 13. Klanten van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), 2006 naar bevolkingsgroep

	VNN 2006	OGGZ 2006
Afrikaans	0,8%	0,3%
Antilliaans/Arubaans	1,0%	0,3%
Aziatisch	0,7%	0,2%
Indonesisch/Moluks	1,2%	0,1%
Marokkaans	1,5%	0,5%
Nederlands	1,1%	0,1%
Noord-Mediterraan	1,0%	
Oost-Europees	0,6%	
Overig westers	1,3%	0,2%
Surinaams	2,3%	
Turks	0,5%	
Z- en M-Amerikaans	0,7%	
Zuid-Mediterraan	0,8%	
Totaal	1,1%	0,1

De verschillen tussen de bevolkingsgroepen zijn minder opvallend dan bij de MJD. Gemiddeld is ongeveer één op de honderd inwoners van de stad klant bij VNN. Voor de Surinaamse bevolkingsgroep ligt dat aandeel hoger, 2,3 procent.

6. Samenwonen in de buurt

In dit hoofdstuk kijken we naar de verdeling van de bevolking met een niet-Nederlandse achtergrond over verschillende stadswijken. Ook wordt ingegaan op de mate van ruimtelijke segregatie, de samenklontering van bevolkingsgroepen.

Bevolkingsgroepen per stadswijk

In Groningen heeft 19 procent van de inwoners (ongeveer 33.500 personen) een niet-Nederlandse achtergrond, zie de kolom 'Stad' in tabel 14. Van die 19 procent met een niet-Nederlandse achtergrond wordt 21 procent gerekend tot de categorie Overig Westers en bijvoorbeeld 3 procent tot de categorie Marokkaans. In tabel F1 (bijlage) zijn van alle wijken de diverse bevolkingsgroepen aangegeven.

Tabel 14. Verdeling van bevolkingsgroepen over de stadswijken

Etniciteit	Nieuw-Oost	Paddepoel	Stad
Afrikaans	2%	6%	5%
Antilliaans/Arubaans	4%	9%	9%
Aziatisch	9%	20%	13%
Indonesisch/Moluks	28%	11%	18%
Marokkaans	1%	6%	3%
Noord-Mediterraan	5%	6%	6%
Oost-Europees	4%	6%	7%
Overig westers	26%	13%	21%
Surinaams	13%	11%	9%
Turks	4%	8%	3%
Z- en M-Amerikaans	4%	2%	3%
Zuid-Mediterraan	1%	2%	2%
Totaal	1.024	4.337	33.476
Nederlands	89%	73%	81%
Nederlands	7.898	11.753	147.338
Totaal	8.922	16.090	180.814

In tabel 14 alleen de verdeling voor de stad als geheel en die van de wijken met respectievelijk het grootst (Paddepoel met 27 procent) en het kleinste (Nieuw Oost met 11 procent) aandeel inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond.

Segregatie-index

Het CBS gebruikt de zogenaamde segregatie-index om de ruimtelijke segregatie (samenklontering van bevolkingsgroepen) weer te geven. Voor verschillende groepen zijn indices vastgesteld die in de grote steden meestal tussen de 25 en de 50 liggen. Hoe hoger de index, des te meer er sprake is van segregatie. De getallen geven het percentage aan, dat zou moeten verhuizen naar andere wijken om die groep een verdeling over wijken te geven, die identiek is aan die van de overige bevolking. Zo geeft de 31,1 in de kolom 'Groningen' en de rij 'Turken' aan dat om te bewerkstelligen dat deze bevolkingsgroep in elke wijk een evenredig deel uit zou maken van de bewoners, 31,1 procent van de Turkse bevolkingsgroep binnen de stad Groningen zou moeten verhuizen.

Er zijn alleen gegevens bekend over de vier grote steden. Wij hebben de situatie voor Groningen berekend. Hoe een dergelijke berekening tot stand komt is vermeld in bijlage 2. De uitkomsten, gebaseerd op de cijfers van 2006 (Groningen) en van 2004 (van de vier grote steden), staan vermeld in tabel 15.

Tabel 15. Segregatie-indices in Groningen en de vier grote steden per etnische groep

	Groningen	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht
Turken	31,1	42,4	44,1	51,1	42,3
Marokkanen	37,0	40,0	39,7	48,3	43,6
Surinamers	26,2	32,9	21,1	33,5	22,4
Antillianen	32,6	33,3	29,7	28,1	16,4
Niet-westers	24,9	36,3	38,5	46,1	37,4

Voor de gehele groep niet-westers is er in Groningen veel minder sprake van segregatie dan in de andere steden. Daar komt nog bij dat Groningen, absoluut gezien, veel minder allochtonen telt, waardoor effecten van segregatie per definitie minder zichtbaar zijn. Alleen bij Antillianen houdt de segregatie gelijke tred met die in de grote steden (uitgezonderd Utrecht). Met name in Beijum, de Korrewegwijk/de Hoogte en Lewenborg wonen relatief veel Antillianen.

De huizen waarin wij wonen

Zoals hierboven is vastgesteld geldt ook voor Groningen dat er een zekere mate van segregatie heeft plaatsgevonden met betrekking tot niet-westerse allochtonen. De vraag is waarmee dat samenhangt en wat de oorzaken zijn. Wonen allochtonen bijvoorbeeld in 'mindere' buurten en/of slechtere huizen. In tabel 16 wordt de gemiddelde economische waarde van woningen per bevolkingsgroep weergegeven.

Tabel 16. Kenmerken van woningen per etnische groep

Bevolkingsgroep	ECW	Eigenaar / bewoner
Afrikaans	110.000	21%
Antilliaans/Arubaans	100.000	15%
Aziatisch	110.000	21%
Indonesisch/Moluks	130.000	41%
Marokkaans	110.000	22%
Nederlands	130.000	45%
Noord-Mediterraan	120.000	32%
Oost-Europees	120.000	28%
Overig westers	130.000	37%
Surinaams	120.000	35%
Turks	120.000	36%
Z- en M-Amerikaans	120.000	29%
Zuid-Mediterraan	110.000	21%
Totaal en totaal gemiddeld	130.000	43%

De gemiddelde economische waarde (OZB-waarde) van het Groninger woningaanbod ligt tussen de 120.000 en 130.000 euro. Uit de tabel wordt duidelijk dat inwoners met een Nederlandse of westerse achtergrond (Overig Westers, Indonesisch/Moluks) gemiddeld in duurdere huizen wonen en vaker zelf ook eigenaar zijn.

Van alle Groningers woont 43 procent in een koopwoning. De meeste huisbezitters (45 procent) vinden we onder de groep Nederlanders. Antillianen wonen het vaakst in een huurhuis (85 procent).

7. Criminaliteit en overlast

Op verzoek van een aantal Antillianengemeenten (gemeenten met een relatief hoog percentage Antilliaanse inwoners) heeft de afdeling Dienst Nationale Recherche Informatie van het Korps Landelijke Politiediensten een aantal overzichten aangeleverd die inzicht bieden in de populaties (gehoorde) verdachten binnen verschillende bevolkingsgroepen van bovengenoemde gemeenten. Het gaat hier om geverbaliseerde verdachten en (nog) niet geverbaliseerde verdachten (ouder dan 11 jaar) van delicten zoals geregistreerd in het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van de Landelijke Politiediensten. In tabel 17 wordt het percentage gehoorde verdachten weergegeven per bevolkingsgroep. Deze gegevens zijn onttrokken aan een grotere tabel met meer gemeenten en meer bevolkingsgroepen. Deze tabel is toegevoegd in de bijlage (tabel E1). Uit tabel 17 komt het volgende beeld naar voren: gemiddeld wordt er in de door de Recherche Informatiedienst bekeken gemeenten 2 procent van de bevolking boven de elf jaar als gehoorde verdachte aangemerkt. Per gemeente verschilt het aandeel geregistreerde verdachten. In Rotterdam zijn dat er 2 en een 0,5 procent, in Eindhoven registreert men veel minder gehoorde verdachten ongeveer 1,2 procent.

Tabel 17. Percentage gehoorde verdachten (ouder dan 11 jaar) in vier grote steden

	Marokko	Ned. Antillen + Aruba	Nederland	Overig Afrika	Suriname	Turkije	Totaal
Eindhoven	3,3	3,8	1,0	2,8	3,0	1,9	1,2
Groningen	8,7	9,3	1,4	5,8	5,9	5,2	1,9
Nijmegen	6,2	6,2	1,5	4,3	3,8	3,1	1,9
Rotterdam	4,6	7,6	1,5	4,2	4,6	2,7	2,5
Totaal	4,3	6,9	1,4	3,7	4,4	2,9	2,0

Bron: HKS, bewerkt door KLPD/DNRI

Een aantal zaken heeft direct invloed op de totstandkoming van deze cijfers. Ten eerste worden er in de ene gemeente meer strafbare feiten gepleegd dan in de andere.

Daarnaast is de inzet en effectiviteit van beleid minstens zo bepalend voor de totstandkoming van dit materiaal, net als het registratiegedrag van de politie. Zo levert actief en alert surveilleren per definitie meer gehoorde verdachten op. Eventuele extra aandacht voor minderheden zorgt daarbij onontkoombaar voor een groter aandeel allochtone gehoorde verdachten.

Groningen en Nijmegen zijn in een aantal opzichten (omvang, opbouw bevolking / studentenstad) vergelijkbare steden. Ook het aantal geregistreerde verdachten ligt heel dicht bij elkaar. De samenstelling van de groep gehoorde verdachten verschilt echter enorm. Het aandeel gehoorde verdachten van allochtone afkomst ligt in Groningen veel hoger dan in Nijmegen. Opvallend is ook dat er in Groningen naar verhouding meer Antillianen als gehoorde verdachte bij een strafbaar feit geregistreerd zijn dan in een stad als Rotterdam.

Recidive

In het voorgaande is al gesuggereerd dat het feit dat eventuele recidive daarin niet is opgenomen, debet zou kunnen zijn aan die opmerkelijke resultaten. De Recherche Informatiedienst heeft ook hierover cijfers gepubliceerd, in dit geval alleen betreffende Antilliaanse gehoorde verdachten. Deze cijfers zijn opgenomen in de bijlage, tabel E2.

Tabel 18. Percentages Antilliaanse gehoorde verdachten in 2005 naar recidivecategorie in de Antillianengemeenten

	Minderjarige beginner	Minderjarige veerpleger	Jeugdige veerpleger	Volwassen beginner	Volwassen meerpleger	Volwassen veerpleger	Zeer actieve veerpleger	12-min onbekend	Totaal
Eindhoven	9%	6%	1%	31%	40%	10%	3%		90
Groningen	5%	3%		19%	48%	13%	8%	2%	292
Nijmegen	7%	6%	2%	15%	47%	12%	10%		124
Rotterdam	8%	9%	1%	22%	45%	9%	5%	1%	1514
Totaal	8%	7%	1%	23%	45%	10%	5%	1%	5331

Bron: HKS, bewerkt door KLPD/DNRI

Uit tabel 18 valt af te leiden dat er geen directe relatie bestaat tussen recidive en pleegplaats, met andere woorden op basis van politiegegevens kunnen we niet concluderen dat Antillianen in Groningen vaker of minder vaak in de fout gaan dan Antillianen in de andere in de tabel opgenomen steden.

Bijlage 1

Tabellen A. Demografie

Tabel A1. Uitsplitsing van etnische achtergrond naar geboorteland van persoon (1^e generatie allochtoon) of dat van ouder(s) (2^e generatie allochtoon)

Etnische achtergrond	Geboortelandland persoon of ouder(s)	aantal	Percentage op totaal
Afrikaans	Somalia	219	24,7%
	Soedan	214	24,2%
	Zuidafrika	204	23,0%
	Angola	141	15,9%
	Nigeria	108	12,2%
		886	
Antilliaans/Arubaans	Nederlandse Antillen	3036	98,0%
	Aruba	61	2,0%
		3097	
Aziatisch	China	900	31,6%
	Iran	710	24,9%
	Irak	656	23,0%
	Afganistan	309	10,8%
	Viëtnam	275	9,6%
		2850	
Indon./Moluks	Nederlands Indië	3518	59,7%
	Indonesië	2021	34,3%
	Nederlands Nieuwguinea	357	6,1%
		5896	
Marokkaans	Marokko	1011	

A1 vervolg

Etnische achtergrond	Geboortelandland persoon of ouder(s)	aantal	Percentage op totaal
Nederlands	Nederland	147338	
Noord-Mediterraans	Joegoslavië	796	42,4%
	Italië	573	30,5%
	Spanje	239	12,7%
	Griekenland	157	8,4%
	Portugal	113	6,0%
		1878	
Oost-Europees	Sovjetunie	783	42,1%
	Polen	559	30,0%
	Roemenië	196	10,5%
	Tsjechoslowakije	172	9,2%
	Bulgarije	151	8,1%
		1861	
Overig westers	Duitsland	2345	43,4%
	Bondsrepubliek Duitsland	1421	26,3%
	Groot Britannië	820	15,2%
	België	429	7,9%
	Frankrijk	393	7,3%
		5408	
Surinaams	Suriname	3159	
Turks	Turkije	1169	
Z- en M-Amerikaans	Dominicaanse Republiek	266	37,3%
	Colombia	146	20,4%
	Brazilië	141	19,7%
	Chili	89	12,5%
	Venezuela	72	10,1%
		714	

Etnische achtergrond	Geboortelandland persoon of ouder(s)	aantal	Percentage op totaal
Zuid-Mediterraans	Tunesië	197	37,8%
	Algerije	161	30,9%
	Egypte	149	28,6%
	Libië	14	2,7%
		521	

Leeswijzer:

In de tabel worden steeds maximaal de vijf grootste landen aangegeven die horen bij een bepaalde bevolkingsgroep. Vermeld wordt daarbij de aantallen personen en het aandeel (percentage) binnen die bevolkingsgroep. Zo zijn 61 personen (of één of beide ouders van die persoon) geboren op Aruba. Deze groep vormt 2 procent van de totale groep Antillianen en Arubanen in de stad Groningen.

Wanneer heeft een persoon een niet Nederlandse achtergrond? De door het CBS en door ons gebruikte definiëring luidt als volgt:

'Persoon die in Nederland woonachtig is en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Wie zelf in het buitenland is geboren, hoort tot de eerste generatie, wie in Nederland is geboren, hoort tot de tweede generatie.'

In alle overzichten van deze monitor wordt uitgegaan van deze definitie. Het gaat dus steeds over personen die zelf in het buitenland zijn geboren of één van beide ouders, als we daarvan afwijken, wordt duidelijk vermeld dat het om eerste of tweede generatie allochtonen gaat.

Tabel A2. Leeftijdscategorieën versus etnische achtergrond

Leeftijd	<5jaar	5tm 11	12 tm17	18 tm 22	23 tm 64	>64	<187
Afrikaans	13%	12%	6%	14%	52%	2%	31%
Antilliaans	9%	12%	8%	13%	56%	2%	29%
Aziatisch	10%	9%	7%	11%	60%	2%	26%
Indonesisch/ Moluks	1%	3%	4%	10%	74%	8%	8%
Marokkaans	12%	15%	9%	9%	47%	8%	36%
Nederlands	4%	5%	4%	13%	60%	13%	13%
Noord- mediterraan	6%	7%	7%	10%	67%	2%	20%
Oost-Europees	7%	7%	5%	13%	65%	3%	19%
Overig-Westers	4%	5%	4%	14%	61%	12%	13%
Surinaams	7%	10%	10%	10%	60%	3%	27%
Turks	8%	10%	10%	12%	57%	2%	28%
Zuid-Mediterraan	14%	16%	8%	8%	53%	1%	38%
Z-M-Amerikaans	9%	12%	8%	15%	54%	1%	29%
Totaal	5%	6%	5%	13%	60%	12%	16%

In deze tabel zien we hoe de diverse bevolkingsgroepen verdeeld zijn naar leeftijdscategorie. Zo is 13 procent van de Groningers met een Afrikaanse achtergrond jonger dan vijf jaar. Voor de Nederlandse bevolkingsgroep is dit 4 procent. Onderaan de tabel staat het percentage jonger dan 18 jaar. Voor de Nederlandse groep gaat het hierbij om 13 procent van de populatie. 36 procent van de Marokkaanse bevolkingsgroep is jonger dan 18.

Bij ongeveer één op de drie Nederlandse huishoudens is er sprake van een gezin met kinderen. Bij veel allochtone bevolkingsgroepen (Antillianen, Turken en Marokkanen) loopt dit op van ruim 50 naar 70 procent. Van de Stadgers met een Nederlandse achtergrond woont 6 procent in een eenoudergezin. Bij andere bevolkingsgroepen loopt dat soms op tot meer dan 20 procent (Antillianen, Marokkanen en Surinamers).

Tabel A3. Type huishouden versus etnische achtergrond

Huishouden	Alleenwonend	Eenoudergezin	Gezin met kinderen	Samenwonend	Huish. met kinderen
Afrikaans	32%	19%	32%	17%	51%
Antilliaans	30%	25%	30%	15%	55%
Aziatisch	26%	9%	46%	19%	55%
Indo/Mol	33%	8%	32%	27%	40%
Marokkaans	18%	21%	48%	13%	69%
Nederlands	35%	6%	30%	28%	36%
Nrd-med	29%	11%	38%	22%	49%
Oost-Eur	33%	9%	33%	25%	42%
Ov-West	39%	7%	24%	30%	31%
Surinaams	24%	23%	37%	15%	61%
Turks	18%	17%	51%	14%	68%
Zuid-Med	17%	19%	50%	15%	69%
Z-M-Amer	26%	20%	35%	19%	55%
Totaal	34%	8%	31%	27%	38%

Tabellen B. Opleiding en inburgering

Tabel B1. Percentages en aantallen personen per opleidingsniveau naar etnische achtergrond (beroepsbevolking)

Mannen	Basisond	Vbo/mavo	Mbo/havo	Hbo / wo	Totaal
Turken	43%	27%	22%	8%	324
Marokkanen	53%	15%	22%	10%	277
Surinamers	19%	33%	32%	15%	864
Antillianen	18%	31%	29%	23%	808
Afghanen	35%	11%	28%	26%	87
Irakezen	29%	15%	27%	30%	229
Iraniërs	12%	13%	42%	33%	250
Somaliërs	42%	18%	28%	13%	65
Nederlanders	9%	20%	43%	28%	46.775
Mannen	Basisond	Vbo/mavo	Mbo/havo	Hbo / wo	Totaal
Turken	140	88	71	26	324
Marokkanen	147	42	61	28	277
Surinamers	164	285	276	130	864
Antillianen	145	251	234	186	808
Afghanen	31	10	24	23	87
Irakezen	66	34	62	69	229
Iraniërs	30	32	105	82	250
Somaliërs	27	12	18	8	65
Nederlanders	4.210	9.355	20.113	13.097	46.775

Vrouwen	Basisond	Vbo/mavo	Mbo/havo	Hbo / wo	Totaal
Turken	61%	19%	17%	3%	246
Marokkanen	63%	13%	19%	5%	200
Surinamers	25%	33%	30%	13%	719
Antillianen	22%	34%	27%	18%	643
Afghanen	49%	9%	25%	16%	49
Irakezen	44%	10%	26%	20%	95
Iraniërs	14%	17%	42%	27%	136
Somaliërs	68%	11%	16%	4%	30
Nederlanders	10%	25%	41%	24%	41.375
Vrouwen	Basisond	Vbo/mavo	Mbo/havo	Hbo / wo	Totaal
Turken	150	47	42	7	246
Marokkanen	126	26	38	10	200
Surinamers	180	237	216	94	719
Antillianen	141	219	174	116	643
Afghanen	24	4	12	8	49
Irakezen	42	10	25	19	95
Iraniërs	19	23	57	37	136
Somaliërs	20	3	5	1	30
Nederlanders	4.138	10.344	16.964	9.930	41.375

Ongeveer een op de drie niet meer schoolgaande Nederlanders heeft een opleiding op maximaal vbo-/mavo-niveau. Bij dat deel van de bevolking met een Turkse achtergrond (mannen én vrouwen) is dat bij ongeveer 75 procent het geval.

Tabel B2. Percentages inburgeraars waarbij beginniveau m.b.t. taal is vastgesteld

Spreeken begintoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	52%	34%	12%	2%	126
Antilliaans/Arubaans	11%	48%	33%	7%	27
Aziatisch	58%	33%	8%		201
Indonesisch/Moluks	58%	42%			12
Marokkaans	78%	20%	3%		40
Noord-Mediterraan	41%	35%	18%	6%	17
Oost-Europees	62%	22%	14%	3%	73
Surinaams	14%	29%	57%		7
Turks	64%	32%	4%		50
Z- en M-Amerikaans	70%	15%	15%		40
Zuid-Mediterraan	67%	26%	7%		27
Totaal	355	189	68	8	620
	57%	30%	11%	1%	

Luisteren begintoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	51%	28%	16%	4%	123
Antilliaans/Arubaans	19%	41%	37%	4%	27
Aziatisch	61%	29%	9%	2%	200
Indonesisch/Moluks	58%	25%	17%		12
Marokkaans	80%	13%	8%		40
Noord-Mediterraan	41%	29%	24%	6%	17
Oost-Europees	59%	23%	11%	7%	73
Surinaams	14%	29%	57%		7
Turks	68%	20%	12%		50
Z- en M-Amerikaans	68%	20%	13%		40
Zuid-Mediterraan	59%	33%	7%		27
Totaal	356	163	82	15	616
	58%	26%	13%	2%	

Lezen begintoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	54%	27%	17%	2%	125
Antilliaans/Arubaans	19%	56%	26%		27
Aziatisch	63%	28%	7%	1%	201
Indonesisch/Moluks	58%	25%	17%		12
Marokkaans	85%	10%	5%		40
Noord-Mediterraan	38%	38%	19%	6%	16
Oost-Europees	61%	19%	13%	7%	75
Surinaams	29%	29%	43%		7
Turks	74%	18%	6%	2%	50
Z- en M-Amerikaans	78%	10%	10%	3%	40
Totaal	379	156	72	13	620
	61%	25%	12%	2%	

Schrijven begintoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	50%	32%	17%	2%	126
Antilliaans/Arubaans	22%	41%	37%		27
Aziatisch	61%	25%	13%		201
Indonesisch/Moluks	58%	25%	17%		12
Marokkaans	83%	15%	3%		40
Noord-Mediterraan	41%	29%	18%	12%	17
Oost-Europees	62%	19%	12%	7%	74
Surinaams		29%	71%		7
Turks	66%	30%	4%		50
Z- en M-Amerikaans	73%	20%	8%		40
Zuid-Mediterraan	63%	30%	4%	4%	27
Totaal	363	163	84	11	621
	58%	26%	14%	2%	

Tabel B3 . Percentages inburgeraars waarbij een bepaald eind-taalniveau is vastgesteld

Spreken eindtoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	16%	48%	30%	5%	56
Antilliaans/Arubaans	9%	45%	36%	9%	11
Aziatisch	20%	41%	31%	7%	109
Indonesisch/Moluks		50%	13%	38%	8
Marokkaans	21%	47%	32%		19
Noord-Mediterraan	14%	14%	14%	57%	7
Oost-Europees	13%	29%	39%	18%	38
Surinaams	25%	25%	50%		4
Turks	16%	58%	23%	3%	31
Z- en M-Amerikaans	17%	35%	39%	9%	23
Totaal	55	136	103	30	324
	17%	42%	32%	9%	

Luisteren eindtoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	18%	35%	40%	7%	57
Antilliaans/Arubaans	9%	36%	45%	9%	11
Aziatisch	28%	30%	37%	6%	108
Indonesisch/Moluks		38%	25%	38%	8
Marokkaans	32%	42%	26%		19
Noord-Mediterraan		17%	50%	33%	6
Oost-Europees	11%	16%	51%	22%	37
Surinaams	25%		75%		4
Turks	23%	39%	29%	10%	31
Z- en M-Amerikaans	22%	22%	48%	9%	23
Zuid-Mediterraan	17%	28%	50%	6%	18
Totaal	67	96	129	30	322
	21%	30%	40%	9%	

Lezen eindtoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	23%	32%	36%	9%	56
Antilliaans/Arubaans		55%	36%	9%	11
Aziatisch	25%	32%	34%	9%	110
Indonesisch/Moluks	25%		50%	25%	8
Marokkaans	40%	35%	25%		20
Noord-Mediterraan	14%	14%	29%	43%	7
Oost-Europees	11%	13%	47%	29%	38
Surinaams		50%	50%		4
Turks	16%	31%	47%	6%	32
Z- en M-Amerikaans	13%	38%	29%	21%	24
Totaal	67	99	122	40	328
	20%	30%	37%	12%	

Schrijven eindtoets	Niveau 0	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Afrikaans	24%	44%	31%	2%	55
Antilliaans/Arubaans	18%	45%	27%	9%	11
Aziatisch	24%	37%	32%	8%	106
Indonesisch/Moluks	13%	38%	38%	13%	8
Marokkaans	53%	16%	32%		19
Noord-Mediterraan	14%	14%	29%	43%	7
Oost-Europees	17%	23%	29%	31%	35
Surinaams	25%		75%		4
Turks	22%	34%	44%		32
Z- en M-Amerikaans	17%	42%	25%	17%	24
Zuid-Mediterraan	28%	39%	28%	6%	18
Totaal	75	111	103	30	319
	24%	35%	32%	9%	

Een voorbeeld: Voor de eindtoets 'Schrijven' bij de inburgeringscursus bleef bij de Afrikanen 68 procent (24 +44) onder het beoogde niveau 2.

Tabellen C. Werkloosheid

Tabel C1. Kwalificering werkzoekenden Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) versus etnische achtergrond in procenten

Kwalificatie	Afrikaans	Antillaans	Aziatisch	Indon/Mol	Marokkaans	Nederlands	Noord-med	Oost-Eur	Ov-West	Surinaams	Turks	Zuid-Med	Z-M-Amer	Totaal
Fase 1	7	8	7	14	5	18	15	5	20	10	8	8	7	16
Fase 2	12	15	13	24	11	23	19	17	23	22	16	18	16	21
Fase 3	64	57	58	43	56	38	48	60	39	49	55	61	54	42
Fase 4	16	20	21	19	27	21	17	16	19	19	20	13	22	21
n.t.b.	2		1		1		1	2			1			
Fase ¾	80	77	79	62	83	59	65	76	57	68	75	74	77	63

Fasering is een methodiek om de afstand tot de arbeidsmarkt van werkzoekenden te classificeren. Fase 1 en Fase 2 representeren een relatief kleine afstand tot de arbeidsmarkt, de verwachting is dat deze personen redelijk makkelijk weer aan het werk komen. Fase 3 en vooral Fase 4 geven een grote afstand tot de arbeidsmarkt weer. Zo blijkt uit de tabel bijvoorbeeld dat 80 procent van de Afrikanen een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

Tabel C2. Opleidingsindicatie werkzoekenden Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) versus Etnische achtergrond in procenten

Opleiding	Afrikaans	Antillaans	Aziatisch	Indon/Mol	Marokkaans	Nederlands	Noord-med	Oost-Eur	Ov-West	Surinaams	Turks	Zuid-Med	Z-M-Amer	Totaal
Basisschool	20	10	27	3	21	6	16	18	6	9	20	24	30	8
Vmbo	34	42	23	28	34	23	21	15	21	34	33	21	26	25
Mbo/havo/Vwo	29	41	30	44	38	39	45	25	36	45	35	31	31	38
Hbo / Bach.	10	5	11	14	5	19	9	23	19	9	7	14	9	17
Wo / Master	7	2	9	11	3	13	9	18	18	3	5	10	3	12
Laag	54	52	50	31	55	29	37	33	27	43	53	45	57	33

Werkzoekenden met een basisschool- of vmbo-opleiding worden wel geassocieerd als laag opgeleid. Voor 33 procent van de werkzoekende is dit het geval.

Tabel C3. Aandeel jongere werkzoekenden (< 23 jaar) Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) op het totaal aantal jongeren in percentages.

	Afrikaans	Antilliaans	Aziatisch	Indon/Mol	Marokkaans	Nederlands	Noord-med	Oost-Eur	Ov-West	Surinaams	Turks	Zuid-Med	Z-M-Amer	Totaal
< 23 jaar	23	20	12	7	11	5	8	7	2	15	32	40	6	6
Alle leeftijden	34	36	29	16	38	11	19	18	13	24	25	41	24	13

Van alle jongeren die worden gerekend tot de beroepsbevolking, staat 6 procent ingeschreven als werkzoekende bij het CWI.

Tabellen D. Bijstand

Tabel D1 . Historisch overzicht percentage uitkeringsgerechtigden naar etnische achtergrond

	Jan92	Okt96	Okt02	Mrt04	Apr05	Sept06
Indon/Moluks	14	12	7	8	8	7
Nederlands	9	8	5	5	5	5
Surinaams	35	27	20	21	20	19
Turks	27	20	15	18	18	18
Antilliaans/ Arubaans	42	30	28	28	28	27
Oost-Europees	14	14	11	11	12	12
Noord- Mediterraan	19	19	15	13	13	12
Marokkaans	27	28	26	26	28	26
Afrikaans	16	31	19	21	22	26
Overig westers	14	15	13	13	13	13

Het aandeel werklozen op de beroepsbevolking is bij de Nederlandse bevolkingsgroep in 15 jaar tijd bijna gehalveerd. Voor Marokkanen, Antillianen, Afrikanen en Oost-Europeanen geldt dit niet of in mindere mate.

Tabel D2. Trajectstatus uitkeringsgerechtigden naar etnische achtergrond

Traject	Afrikaans	Antilliaans	Aziatisch	Indon/Mol	Marokkaans	Nederlands	Noord-med	Oost-Eur	Ov-West	Surinaams	Turks	Zuid-Med	Z-M-Amer	Totaal
GEE	33	46	50	51	49	53	56	49	55	57	48	36	41	51
NG	5	8	7	7	8	6	5	5	8	6	3	9	5	7
NSA	7	8	6	10	6	9	4	3	8	9	3	11	8	8
TRA	42	30	25	20	25	17	19	28	15	17	29	23	30	20
VOL	12	8	12	12	12	14	16	14	13	12	16	21	17	14
totaal	313	597	756	399	170	6170	178	214	356	453	153	91	131	9982

GEE = Geen traject, NG = Wel aangemeld, niet gestart, NSA = Niet succesvol afgerond, TRA = Toegeleid of op traject, VOL = Traject Afgerond

Tabellen E. Criminaliteit en overlast

Tabel E.1. Percentage gehoorde verdachten (ouder dan 11 jaar)

	Indonesië	Marokko	Midden-Oosten	Ned. Antillen + Aruba	Nederland	Noord-Amerika	Oceanië	Overig Afrika	Overig Amerika	Overig Azië	Suriname	Turkije	Vrm. Joegoslavië	Vrm. Oostblok	West-Europa	totaal
Almere	1,1	3,6	3,1	5,9	1,3	1,3	2,1	3,4	3,2	1,6	4,0	2,9	2,7	2,3	1,5	1,9
Amersfoort	1,2	5,0	2,6	5,2	1,0	0,4	2,3	4,2	1,2	1,7	3,0	2,6	3,6	2,8	0,8	1,3
Amsterdam	0,9	3,5	2,1	5,3	1,1	0,8	0,9	2,5	2,9	1,0	4,5	2,0	2,6	2,8	1,1	1,8
Arnhem	1,7	5,5	3,6	6,9	1,7	2,2	4,7	4,2	3,6	1,3	5,0	3,0	3,3	2,5	1,6	2,1
Breda	1,3	3,4	3,5	5,1	1,2	1,5	2,8	2,6	1,8	1,1	4,0	3,2	3,6	2,5	1,3	1,4
Capelle a. d. IJssel	1,9	6,7	4,1	5,8	1,1	1,8	0,0	3,2	1,8	1,8	3,3	3,2	2,5	2,9	1,4	1,6
Den Helder	1,4	1,3	2,6	8,7	1,4	0,7	4,2	4,5	2,9	1,7	6,1	4,6	1,5	4,2	1,9	1,7
Dordrecht	1,8	6,1	3,4	10,1	1,6	0,6	4,5	5,0	4,2	1,3	4,0	3,7	3,9	3,5	2,7	2,3
Eindhoven	1,2	3,3	2,3	3,8	1,0	1,4	1,3	2,8	1,0	0,7	3,0	1,9	1,6	1,4	0,9	1,2
Groningen	2,0	8,1	3,8	9,3	1,4	0,4	2,2	5,8	2,3	1,6	5,9	5,2	4,0	2,0	1,7	1,9
Leeuwarden	1,5	7,1	4,5	9,2	1,5	1,9	2,9	4,9	3,9	1,6	5,2	3,5	3,8	2,6	1,5	1,8
Nijmegen	1,6	6,2	3,5	6,3	1,5	0,8	3,2	4,3	2,4	1,3	3,8	3,1	3,3	2,3	1,7	1,9
Rotterdam	1,6	4,6	3,7	7,6	1,5	1,5	1,9	4,2	4,0	1,5	4,6	2,7	2,9	3,5	1,9	2,5

Tabel E1 vervolg

Schiedam	1,3	5,6	4,2	7,4	1,4	2,3	4,5	4,2	3,2	2,6	4,6	3,9	2,9	4,0	2,5	2,2
s-Gravenhage	1,7	5,4	4,0	6,7	1,7	0,5	1,6	3,8	4,0	1,6	4,3	3,5	3,1	6,2	1,7	2,6
Tilburg	1,7	5,0	3,8	6,2	1,4	1,7	2,0	4,3	3,7	0,9	4,7	4,3	3,8	2,0	1,5	1,8
Vlaardingen	1,1	5,0	3,0	9,1	1,2	2,0	0,0	4,9	3,5	1,1	4,9	3,3	3,7	2,7	1,7	1,8
Zoetermeer	1,2	5,4	3,2	4,3	1,1	0,0	1,4	4,8	3,2	1,4	3,3	4,2	3,3	1,5	1,4	1,5
Zwolle	1,4	6,2	4,9	6,6	1,2	0,5	1,7	5,3	3,5	1,7	3,8	3,2	3,7	6,0	1,5	1,5
Totaal	1,4	4,3	3,3	6,9	1,4	0,9	1,8	3,7	3,3	1,4	4,4	2,9	3,0	3,3	1,5	2,0

In zijn totaliteit is 1,9 procent van alle Groningers als gehoorde verdachte door de politie geregistreerd. Voor Marokkanen ligt dit percentage op 8,1 procent. Kolomsgewijs biedt deze tabel andersoortige informatie. Zo worden in Dordrecht het vaakst Antillianen door de politie als gehoorde verdachte geregistreerd (10 procent) en in Eindhoven het minst vaak. (Bron: HKS, bewerkt door KLPD/DNRI)

Tabel E2. Aantallen Antilliaanse gehoorde verdachten in 2005 naar recidivecategorie in de Antillianengemeenten

	Minderjarige beginner	Minderjarige meerpleger	Jeugdige veepleger	Volwassen beginner	Volwassen meerpleger	Volwassen veepleger	Zeer actieve veepleger	12-minner of onbekend	Totaal
Almere	10	8	1	32	39	7	3	0	240
Amersfoort	14	12		18	46	8	1		84
Amsterdam	7	5		26	42	13	7		612
Arnhem	5	8	1	20	47	11	8	1	141
Breda	17	10		19	37	12	6		103
Capelle a/d IJssel	13	10	1	20	46	6	1	2	98
Delfzijl	13		3	16	63	6			32
Den Helder	9	4		15	54	15	3		113
Dordrecht	7	6	1	20	50	10	5	1	325
Eindhoven	9	6	1	31	40	10	3		90
Groningen	5	3		19	48	13	8	2	292
Leeuwarden	4	10	4	21	43	10	10		82
Nijmegen	7	6	2	15	47	12	10		124
Rotterdam	8	9	1	22	45	9	5	1	1.514
Schiedam	9	9	2	23	49	6	2	1	119
s-Gravenhage	6	6		28	43	10	6	1	727
Tilburg	9	8	2	24	45	7	3	1	258
Vlaardingen	6	7	3	22	52	3	5	2	122
Vlissingen	10	10	3	18	45	11	3	1	73
Zoetermeer	13	8	2	24	46	8			93
Zwolle	8	11	1	19	42	15	4		89
Totaal	8	7	1	23	45	10	5	1	5.331

Landelijk gezien is 8 procent van de geregistreeerde gehoorde verdachten een 'minderjarige beginner'. In Groningen is dit in vijf procent het geval. Groningen heeft relatief gezien iets meer volwassen meer- en veeplegers.

Tabel E3 . Percentages gehoorde verdachten naar herkomst

	Nederland	West-Europa	Vrm. Joegoslavië	Vrm. Oostblok	Turkije	Noord-Amerika	Suriname	Ned. Antillen + Aruba	Overig Amerika	Midden-Oosten	Indonesië	Overig Azië	Marokko	Overig Afrika	Oceanië	Overig	
Almere	45,1	3,3	0,7	1,1	2,3	0,2	21,2	7,2	1,7	3,3	1,9	1,8	5,6	4,1	0,2	0,2	100
Amersfoort	57,5	2,0	0,9	1,5	7,8	0,1	2,5	4,6	0,3	3,0	3,3	1,2	10,6	4,3	0,2	0,1	100
Amsterdam	30,1	4,3	1,0	1,8	5,5	0,4	23,1	4,5	2,4	1,6	1,9	1,6	16,4	5,2	0,1	0,1	100
Arnhem	58,2	3,9	1,1	1,1	7,7	0,2	5,1	4,8	1,0	3,7	3,6	1,2	5,1	3,1	0,3	0,1	100
Breda	65,7	4,5	1,5	1,4	3,7	0,2	3,4	4,4	0,5	1,3	3,3	1,0	6,9	1,9	0,2	0,1	100
Capelle a/d IJssel	50,3	3,9	1,5	1,8	2,0	0,2	12,2	9,5	0,9	4,1	4,9	2,0	3,4	3,4	0,0	0,0	100
Delfzijl	59,1	4,9	0,6	1,9	5,5	0,3	1,6	10,4	1,0	1,6	3,9	1,6	0,3	6,8	0,3	0,0	100
Den Helder	66,4	4,3	0,2	1,6	1,1	0,1	4,3	10,9	1,5	1,4	3,5	1,5	0,2	2,4	0,4	0,1	100
Dordrecht	52,1	5,6	1,1	1,1	8,2	0,0	3,9	12,0	1,0	1,9	2,8	0,6	5,6	3,6	0,3	0,2	100
Eindhoven	60,9	4,8	0,7	1,3	7,0	0,3	4,3	3,6	0,4	1,8	3,1	1,0	6,6	3,7	0,2	0,1	100
Groningen	63,4	3,8	1,0	1,2	1,7	0,1	5,6	8,7	0,7	2,5	3,6	1,1	2,3	4,1	0,1	0,1	100
Leeuwarden	68,6	2,4	1,0	1,0	0,9	0,2	4,2	5,0	0,7	3,7	2,1	1,6	4,2	4,3	0,1	0,0	100
Nijmegen	62,4	5,9	1,8	1,1	5,3	0,1	1,9	4,2	0,5	2,3	2,6	1,0	6,7	3,6	0,2	0,4	100
Rotterdam	33,0	3,8	1,7	1,4	8,3	0,2	16,3	10,2	1,6	1,4	1,4	1,7	11,1	7,9	0,1	0,1	100
Schiedam	44,3	4,6	1,3	1,5	16,4	0,2	6,6	7,2	0,9	1,9	1,2	2,2	5,9	5,4	0,2	0,1	100
s-Gravenhage	37,7	3,9	0,5	2,9	9,2	0,1	16,0	6,0	1,9	1,9	2,8	1,7	10,8	4,4	0,1	0,2	100

Tabel E3 vervolg

	Nederland	West-Europa	Vrm. Joegoslavië	Vrm. Oostblok	Turkije	Noord-Amerika	Suriname	Ned. Antillen + Aruba	Overig Amerika	Midden-Oosten	Indonesië	Overig Azië	Marokko	Overig Afrika	Oceanië	Overig	
Tilburg	59,2	3,3	1,1	0,7	8,4	0,2	4,0	7,1	0,7	1,4	2,4	0,5	6,7	4,0	0,1	0,1	100
Vlaardingen	53,4	3,4	1,4	1,0	11,0	0,2	4,9	9,5	0,8	3,0	1,3	0,5	5,6	3,9	0,0	0,1	100
Vlissingen	55,9	7,0	1,1	1,7	1,9	0,2	6,1	8,1	1,2	2,0	3,2	0,7	5,8	4,2	0,2	0,4	100
Zoetermeer	55,0	3,7	0,9	0,8	1,7	0,0	13,9	5,3	1,4	4,1	4,5	1,1	4,0	3,6	0,2	0,0	100
Zwolle	66,7	2,7	0,7	2,0	4,5	0,1	2,6	5,3	0,7	3,8	2,5	1,2	2,2	3,3	0,1	1,6	100
Totaal	45,1	4,0	1,1	1,6	6,6	0,2	12,7	6,9	1,4	2,1	2,4	1,4	9,2	4,9	0,1	0,2	100

Deze tabel laat zich moeilijk interpreteren. Het aandeel geregistreerde gehoorde verdachten met een bepaalde etnische achtergrond is namelijk afhankelijk van het totale aandeel dat in een gemeente woont. In een gemeente met bijvoorbeeld weinig Turken, zal het aandeel Turken in het politiebestand waarschijnlijk kleiner zijn dan in een gemeente met veel Turken. Ook de alertheid voor bepaalde bevolkingsgroepen, heeft zijn invloed op de cijfers.

Tabellen F. Overig

Tabel F1. Verdeling bevolkingsgroepen over de wijken 2006

Wijken	Beijum	Centrum	Hoogkerk/de Dorpen	Korreweg/De Hoogte	Lewenborg	Nieuw-Oost	Nieuw-West	Nieuw-Zuid Corporatief	Nieuw-Zuid Particulier	Oosterpark	Oranjewijk/S childerswijk	Oud-Zuid	Paddepoel	Vinkhuizen	Totaal
Etniciteit															
Afrikaans	4	4	4	8	4	2	2	7	4	7	5	6	6	4	5
Antilliaans/Arubaans	18	7	5	13	18	4	6	5	5	10	4	7	9	11	9
Aziatisch	15	10	12	12	12	9	9	15	10	14	11	10	20	16	13
Indonesisch/Moluks	13	20	29	12	19	28	23	20	24	15	20	22	11	16	18
Marokkaans	2	2	2	5	3	1	3	3	1	3	1	1	6	7	3
Noord-Mediterraan	7	7	5	5	5	5	6	7	4	6	7	6	6	5	6
Oost-Europees	7	8	7	6	4	4	5	8	9	7	9	8	6	6	7
Overig westers	16	30	26	18	16	26	22	22	34	19	31	29	13	12	21
Surinaams	11	6	6	12	12	13	16	7	6	10	5	5	11	13	9
Turks	2	3	2	4	2	4	4	3	1	4	2	2	8	6	3

	Beijum	Centrum	Hoogkerk/ de Dorpen	Korreweg/ De Hoogte	Lewenborg	Nieuw-Oost	Nieuw-West	Nieuw-Zuid Corporatief	Nieuw-Zuid Particulier	Oosterpark	Oranjewijk/ Schilderswijk	Oud-Zuid	Paddepoel	Vinkhuizen	Totaal
Z- en M- Amerikaans	4	4	2	4	3	4	3	3	3	4	3	4	2	3	3
Zuid-Mediterraan	2	1	1	2	2	1	0	2	1	2	1	1	2	1	2
Totaal	3188	2948	1118	3628	1868	1024	1095	3070	1859	2059	2386	2454	4337	2442	33476
Nederlands	76	82	89	78	79	89	88	79	88	80	84	85	73	76	81
Nederlands	10222	13534	8865	12814	6893	7898	8231	11419	13019	8425	12147	14461	11753	7649	147338
Totaal	13410	16482	9983	16442	8761	8922	9326	14489	14878	10484	14533	16915	16090	10091	180814

	Beijum	Centrum	Hoogkerk/de Dorpen	Korreweg/De Hoogte	Lewenborg	Nieuw-Oost	Nieuw-West	Nieuw-Zuid Corporatief	Nieuw-Zuid Particulier	Oosterpark	Oranjewijk/Schilderswijk	Oud-Zuid	Paddepoel	Vinkhuizen	Totaal
Z- en M-Amerikaans	4	4	2	4	3	4	3	3	3	4	3	4	2	3	3
Zuid-Mediterraan	2	1	1	2	2	1	0	2	1	2	1	1	2	1	2
Totaal	3188	2948	1118	3628	1868	1024	1095	3070	1859	2059	2386	2454	4337	2442	33476
Nederlands	76	82	89	78	79	89	88	79	88	80	84	85	73	76	81
Nederlands	10222	13534	8865	12814	6893	7898	8231	11419	13019	8425	12147	14461	11753	7649	147338
Totaal	13410	16482	9983	16442	8761	8922	9326	14489	14878	10484	14533	16915	16090	10091	180814

In Groningen heeft 81 procent van de bevolking een Nederlandse achtergrond. In Beijum is dat 76 procent (10.222 personen), 3888 wijkbewoners hebben een andere achtergrond (24 procent). Van de laatstgenoemde 24 procent heeft 18 procent een Antilliaanse achtergrond.

Tabel F2. Personen naar etnische achtergrond, al dan niet met een uitkering, al dan niet klant van de hulpverlening

Etnische achtergrond	Aantal personen	Klant bij MJD / VNN	percentage	18 jaar en ouder	Personen met uitkering	percentage
Nederland	147.338	3815	3	126.366	6170	5
Nederlands Indië	3.518	144	4	3.487	285	8
Suriname	3.159	274	9	2.337	453	19
Nederlandse Antillen	3.036	289	10	2.187	597	27
Duitsland	2.345	97	4	2.299	150	7
Indonesië	2.021	43	2	1.693	92	5
Bondsrepubliek Duitsland	1.421	33	2	1.168	47	4
Turkije	1.169	69	6	838	153	18
Marokko	1.011	104	10	647	170	26
China	900	14	2	750	86	11
Groot Britannië	820	38	5	697	54	8
Joegoslavië	796	28	4	649	123	19
Sovjetunie	783	40	5	637	126	20
Iran	710	83	12	545	141	26
Irak	656	63	10	445	214	48
Italië	573	17	3	447	39	9
Polen	559	18	3	462	47	10
België	429	19	4	352	27	8
Frankrijk	393			311	20	6
Nederlands Nieuwguinea	357	14	4	287	22	8
USA	356			288	13	5
Afganistan	309	27	9	210	94	45
Viëtnam	275			213	32	15
Dominicaanse Republiek	266	40	15	173	72	42
Spanje	239			202	4	2
Somalia	219	35	16	140	76	54
Soedan	214	21	10	144	57	40
Zuidafrika	204			163	11	7
	180.832	5.658	3	153.053	9.982	7

Leeswijzer:

In Groningen wonen 900 personen die in China zijn geboren (of één of allebei de ouders). Van deze groep waren 14 personen klant bij de MJD en/of VNN (dit is 2 procent). 750 van de 900 Chinezen zijn 18 jaar of ouder. Van deze 750 heeft 11 procent een bijstandsuitkering.

Bijlage 2

Vaststellen opleidingsniveau

Met betrekking tot het hoogst behaalde opleidingsniveau wordt de situatie in Groningen met die van de rest van Nederland vergeleken: er worden steeds percentages getoond (hoe is de stand van zaken in Groningen ten opzichte van de rest van het land) en aantallen (om hoeveel personen gaat het nu precies, als naar bepaalde beleidsterreinen wordt gekeken). Op onderdelen waar geen exacte aantallen bekend zijn, proberen we een verantwoorde schatting te maken. Hoe dit werkt, kan het best aan de hand van een voorbeeld worden geïllustreerd:

Uit landelijk onderzoek (ISEO, SPVA '02) bleek dat in de leeftijdscategorie van 25 tot en met 39 jaar, 73 procent van de Turkse vrouwen in Nederland niet beschikte over een zogenaamde startkwalificatie (minimaal havo of tweede niveau mbo). Als we er van uitgaan dat Groningen niet afwijkt van het landelijk gemiddelde zou het in Groningen gaan om ongeveer 119 Turkse vrouwen.

Vanuit ontwikkelingen binnen de beslistheorie (zie o.a. Meerling, 1980) kan worden verdedigd dat een steekproefresultaat (SPVA, in dit geval) als optimale schatting kan gelden binnen een deelpopulatie (de gemeente Groningen), mits deze deelpopulatie niet te zeer afwijkt van het totaal. Bekende afwijkingen ten opzichte van landelijke verdelingen (bijvoorbeeld leeftijd, Groningen is een stad met veel studenten) zijn in de gepresenteerde resultaten verwerkt.

Bijlage 3

Formule segregatie

De gebruikte formule voor de segregatie-index is:

$$S = 0,5 * \sum | a1 / A - o1 / O | * 100$$

Waarin a1 en A het aantal niet-westerse allochtonen in postcodegebied i, respectievelijk de hele gemeente voorstellen en o1 en O het aantal overige inwoners in postcodegebied i en de hele gemeente.

Geraadpleegde literatuur

Baart, A. (1994). Het span voor de bokkewagen: levenschouwing en methodiekontwikkeling. In: J.A. Baart, H. Kunneman & Chr. Boon (red.). Methodiekontwikkeling & levensbeschouwing. Utrecht: SWP.

Bruggen slaan, Visie op het Groninger integratiebeleid (2003) Dienst Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn, gemeente Groningen.

Bijl R.V. e.a. Integratiekaart 2005, De maatschappelijke integratie van migranten in de tijd gevolgd: trend en cohortanalyses. Den Haag. Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum / Centraal Bureau voor de Statistiek (2005).

Centraal Bureau voor de Statistiek (2005), Statistisch jaarboek 2005, Voorburg / Heerlen, CBS.

Gijsberts, M. en J. Dagevos (2005). Uit elkaars buurt, de invloed van etnische concentratie op integratie en beeldvorming. Den Haag, Sociaal Cultureel Planbureau.

Gijsberts, M. en A. Merens (redactie, 2004). Emancipatie in estafette, de positie van vrouwen uit etnische minderheden. Den Haag, Sociaal Cultureel Planbureau.

Keuzenkamp, S. en A. Merens (redactie, 2006.) Sociale atlas van vrouwen uit etnische minderheden, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau.

Kloosterman, K. (2004) Antillianen en Arubanen in de stad Groningen, Groningen, Bureau Onderzoek.

Kloosterman K. (2005) Oudkomers in de bijstand, Groningen, Bureau Onderzoek

Kloosterman K. (2006) Emancipatie in estafette, positie van vrouwen uit etnische minderheden, Groningen, Bureau Onderzoek.

Meerling (1980) Methoden en technieken van psychologisch onderzoek, deel 1: Model, observatie en beslissing, Meppel, Boom

San, M. van e.a. (2007) Verslaafd aan een flitsende levensstijl, criminaliteit van Antilliaanse Rotterdammers. Rotterdam, RISBO/EUR

Sociaal Cultureel Planbureau / Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum / Centraal Bureau voor de Statistiek (2005). Jaarrapport Integratie 2005.

Verweij, A. en B. Goezinne (1997) De monitor, een beeld van de werkelijkheid? In: Egbersen, R., et. al (red.) Nederland aan de monitor, Het systematisch en periodiek volgen van maatschappelijke ontwikkelingen, Utrecht, NIZW.

Vosselman, J. e.a. (2005). Te veel problemen onder één dak. Een Quickscan naar multi-probleemgezinnen in Groningen. Groningen, Bureau Onderzoek

